

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ Міністерства освіти і науки,
молоді та спорту України
29 березня 2012 року №384
(у редакції наказу Міністерства
освіти і науки України
від 05 червня 2013 року №683)

Форма № Н – 3.04

**ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
МІСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА імені О. М. БЕКЕТОВА**

Кафедра Економічної теорії

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ПОЛІТИЧНА ЕКОНОМІЯ»

напрямок підготовки 6.030509 «Облік і аудит»

Факультет Економіки і підприємництва

Харків
ХНУМГ
2014 рік

Робоча програма навчальної дисципліни **«Політична економія»** для студентів 1 курсу денної і заочної форм навчання за напрямом підготовки: 6.030509 – «Облік і аудит».

Розробник: ст. викладач С. І. Штефан

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри Економічної теорії.

Протокол № 1 від «30» серпня 2013 року.

Завідувач кафедри економічної теорії проф. В. П. Решетило

Схвалено НМР факультету ЕП за напрямом підготовки: 6.030509 «Облік і аудит».

Протокол № 1 від.. «30» серпня 2013 року.

Голова О. В. Соловійов

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень		Характеристика навчальної дисципліни	
			денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів 5,0	Галузь знань 0305 «Економіка і підприємництво» Напрямок підготовки 6. 030509 «Облік і аудит»		Нормативна	
Модулів –1	Спеціальність (професійне спрямування): ОіА		Рік підготовки:	
Змістових модулів 4–			1-й	1-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання РГР – не передбачено (назва)			Триместр/ Семестр	
Загальна кількість годин 180,0			1,2 -й	2-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 72 год. самостійної роботи студента – 108 год.	Освітньо-кваліфікаційний рівень:	бакалавр	Лекції	
			36 год.	12 год.
			Практичні, семінарські	
			36 год.	10 год.
			Лабораторні	
			-	-
			Самостійна робота	
			108 год.	158 год.
Індивідуальні завдання: - / контрольна робота				
Вид контролю: екзамен				

Примітка: співвідношення кількості годин аудиторних занять і самостійної роботи становить 67 % до 43 %.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Політична економія» є формування ґрунтовних знань про економічну систему суспільства, закони її функціонування і розвитку для розуміння чинників зародження, утвердження і напрямів розвитку сучасних соціально-економічних систем, їх спроможності задовольняти потреби людей.

Основними **завданнями** вивчення дисципліни «Політична економія» є:

- на методологічних засадах цивілізаційної теорії розвитку суспільного виробництва – продуктивних сил і економічних відносин – сформувати певний тип економічного мислення, економічну психологію та світогляд студентів;
- забезпечити засвоєння ними знань та методів цивілізаційного, синергетичного та діалектичного аналізу економічного життя суспільства.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен **знати** :

- соціально-економічні відносини у суспільстві та їх особливості у різних економічних системах;
- причинно-наслідкові зв'язки, які відображають економічні закони: грошового обігу, попиту та пропозиції, вартості та інші;
- виробництво, розподіл та перерозподіл вартості, роль ринку та держави у цих процесах;
- особливості економічних відносин між державами, шляхи концентрації виробництва, ефективного використання ресурсів;
- моделі розвитку ринкової економіки;
- напрями реформування соціально-економічних відносин в Україні;

вміти :

- урахувати основні економічні закони у процесі професійної діяльності;
- формувати й обробляти необхідну інформаційну базу щодо конкурентного середовища підприємства;
- розраховувати основні економічні показники, що оцінюють ефективність виробництва;
- оцінювати альтернативну вартість ресурсів, що використовуються в процесі виробництва;
- на основі аналізу наявних споживчих благ, використовуючи класифікаційні ознаки, класифікувати та визначати потреби суспільства.

3. Програма навчальної дисципліни

ЗМ 1. Загальні основи економічного розвитку

1. Предмет і метод політичної економії.
2. Виробництво матеріальних благ та послуг. Продукт і характер праці.
3. Економічні потреби та інтереси.
4. Соціально-економічний устрій суспільства. Економічна система та закони її розвитку.
5. Товарна форма організації товарного виробництва. Товар і гроші.

ЗМ 2. Загальні основи ринкової економіки

1. Капітал: процес виробництва і нагромадження. Наймана праця і заробітна плата.
2. Витрати виробництва і прибуток.
3. Ринок, його суть і функції. Моделі ринку. Конкуренція і ціноутворення.
4. Домогосподарство в системі економічних відносин.
5. Підприємство як товаровиробник. Валовий дохід і прибуток.

6. Галузеві особливості виробництва і функціонування капіталу. Форми прибутку, процент і рента.

ЗМ 3. Економічне зростання і соціально-економічний прогрес

1. Суспільне відтворення. Суспільний продукт і його основні форми.
2. Економічний розвиток. Зайнятість, відтворення робочої сили та їх регулювання державою.
3. Господарський механізм у системі суспільного відтворення. Держава та її економічні функції

ЗМ 4. Формування і розвиток сучасних соціально-економічних систем

1. Сучасні економічні системи. Особливості розвитку перехідних економік.
2. Суть і структура світового господарства. Форми міжнародних економічних відносин.
3. Економічні аспекти глобальних проблем та їх вплив на економічний розвиток України.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль Політична економія												
Змістовий модуль 1. Загальні основи економічного розвитку												
Тема 1. Предмет і метод політичної економії	10	2	2	–	–	6	9	0,5	0,5	–	–	8
Тема 2. Виробництво матеріальних благ і послуг. Продукт і характер праці	10	2	2	–	–	6	9,5	1	0,5	–	–	8
Тема 3. Економічні потреби та інтереси	10	2	2	–	–	6	9	0,5	0,5	–	–	8
Тема 4. Соціально-економічний устрій суспільства. Економічна система та закони її розвитку	10	2	2	–	–	6	9,5	1	0,5	–	–	8

Продовження табл.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Тема 5. Товарна форма організації суспільного виробництва. Товар і гроші.	15	4	4	–	–	7	10	1	1	–	–	8
Разом за змістовим модулем 1	55	12	12	–	–	31	47	4	3	–	–	40
Змістовий модуль 2. Загальні основи ринкової економіки												
Тема 1. Капітал: процес виробництва і нагромадження. Наймана праця і заробітна плата.	10	2	2	–	–	6	7	0,5	0,5	–	–	6
Тема 2. Витрати виробництва і прибуток.	10	2	2	–	–	6	7	0,5	0,5	–	–	6
Тема 3. Ринок, його суть і функції. Моделі ринку. Конкуренція і ціноутворення	10	2	2	–	–	6	7,5	1	0,5	–	–	6
Тема 4. Домогосподарство в системі економічних відносин	10	2	2	–	–	6	7	0,5	0,5	–	–	6
Тема 5. Підприємство як товаровиробник. Валовий дохід і прибуток	10	2	2	–	–	6	7	0,5	0,5	–	–	6
Тема 6. Галузеві особливості виробництва і функціонування капіталу. Форми прибутку, процент і рента	10	2	2	–	–	6	9,5	1	0,5	–	–	8
Разом за змістовим модулем 2	60	12	12	–	–	36	45	4	3	–	–	38
Змістовий модуль 3. Економічне зростання і соціально-економічний прогрес												
Тема 1. Суспільне відтворення. Суспільний продукт і його основні форми	10	2	2	–	–	6	11	0,5	0,5	–	–	10

Продовження табл.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Тема 2. Економічний розвиток. Зайнятість, відтворення робочої сили та їх регулювання державою	10	2	2	–	–	6	11	0,5	0,5	–	–	10
Тема 3. Господарський механізм у системі суспільного відтворення. Держава та її економічні функції	10	2	2	–	–	6	12	1	1	–	–	10
Разом за змістовим модулем 3	30	6	6	–	–	18	34	2	2	–	–	30
Змістовий модуль 4. Формування і розвиток сучасних соціально-економічних систем												
Тема 1. Сучасні економічні системи. Особливості розвитку перехідних економік	10	2	2	–	–	6	11	0,5	0,5	–	–	10
Тема 2. Суть і структура світового господарства. Форми міжнародних економічних відносин	14	2	2	–	–	10	12	1	1	–	–	10
Тема 3. Економічні аспекти глобальних проблем та їх вплив на економічний розвиток України	11	2	2	–	–	7	11	0,5	0,5	–	–	10
Разом за змістовим модулем 4	35	6	6	–	–	23	34	2	2	–	–	30
Усього годин	180	36	36	–	–	108	160	12	10	–	–	138
ІНДЗ (контрольна робота)	–	–	–	–	–	–	20	–	–	–	20	–
Усього годин	180	36	36	–	–	108	180	12	10	–	20	138

5. Теми семінарських занять

Не передбачено

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денне	заочне
1	Предмет і метод політичної економії	2	
2	Виробництво матеріальних благ і послуг. Продукт і характер праці	2	
3	Економічні потреби та інтереси	2	
4	Соціально-економічний устрій суспільства. Економічна система та закони її розвитку	2	
5	Товарна форма організації суспільного виробництва. Товар і гроші.	4	
6	Капітал: процес виробництва і нагромадження. Наймана праця і заробітна плата	2	
7	Витрати виробництва і прибуток	2	
8	Ринок; його суть і функції. Моделі ринку. Конкуренція і ціноутворення	2	
9	Домогосподарство в системі економічних відносин	2	
10	Підприємство як товаровиробник. Валовий дохід і прибуток	2	
11	Галузеві особливості виробництва і функціонування капіталу. Форми прибутку; процент і рента	2	
12	Суспільне відтворення. Суспільний продукт і його основні форми	2	
13	Економічний розвиток. Зайнятість; відтворення робочої сили та їх регулювання державою	2	
14	Господарський механізм у системі суспільного відтворення. Держава та її економічні функції	2	
15	Сучасні економічні системи. Особливості розвитку перехідних економік	2	
16	Суть і структура світового господарства. Форми міжнародних економічних відносин	2	
17	Економічні аспекти глобальних проблем та їх вплив на економічний розвиток України	2	
	Разом	36	

7. Теми лабораторних занять Не передбачено

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денне	заочне
	2	3	4
1	Предмет і метод політичної економії	6	
2	Виробництво матеріальних благ і послуг. Продукт і характер праці	6	
3	Економічні потреби та інтереси	6	
4	Соціально-економічний устрій суспільства. Економічна система та закони її розвитку	6	
5	Товарна форма організації суспільного виробництва. Товар і гроші.	7	
6	Капітал: процес виробництва і нагромадження. Наймана праця і заробітна плата	6	
7	Витрати виробництва і прибуток	6	

Продовження табл.

1	2	3	4
8	Ринок; його суть і функції. Моделі ринку. Конкуренція і ціноутворення	6	
9	Домогосподарство в системі економічних відносин	6	
10	Підприємство як товаровиробник. Валовий дохід і прибуток	6	
11	Галузеві особливості виробництва і функціонування капіталу. Форми прибутку; процент і рента	6	
12	Суспільне відтворення. Суспільний продукт і його основні форми	6	
13	Економічний розвиток. Зайнятість; відтворення робочої сили та їх регулювання державою	6	
14	Господарський механізм у системі суспільного відтворення. Держава та її економічні функції	6	
15	Сучасні економічні системи. Особливості розвитку перехідних економік	6	
16	Суть і структура світового господарства. Форми міжнародних економічних відносин	10	
17	Економічні аспекти глобальних проблем та їх вплив на економічний розвиток України	7	
	Разом	108	

9. Індивідуальні завдання

№ з/п	Вид індивідуального завдання	Семестр	Найменування завдання	Обсяг завдання	Кількість годин
1	Контрольна робота	2 (заочна форма)	Систематизація, закріплення та поглиблення знань отриманих під час вивчення курсу	Пояснювальна записка на 30-35 стор.	20

10. Методи навчання

Теоретичні, розрахункові і практичні положення дисципліни вивчаються студентами в процесі роботи над лекційним курсом, при підготовці до практичних занять, самостійній роботі з навчальною і методичною літературою.

Вивчення дисципліни «Політична економія» базується на знанні циклу загальноосвітніх і загальнонаукових дисциплін, законів України.

Окремі теми дисципліни вивчаються з різним ступенем поглиблення та деталізації, що передбачено цією робочою програмою. Поточний модульний контроль проводиться методом виконання студентами письмових модульних робіт.

Остаточна оцінка знань студентів з дисципліни – інтегральна (100-бальна).

Аудиторні заняття (лекції, практичні заняття)

*Лекційний матеріал дає студентові основу знань з тих, чи інших проблем економічного аналізу орієнтує студентів у різноманітті навчальної літератури.

*Метою практичних занять – є поточна перевірка рівня засвоєння студентами навчального матеріалу з тем дисципліни. Крім цього на практичних заняттях передбачається проведення комплексно-модульного контролю, тобто перевірка рівня засвоєння навчального матеріалу кількох тем курсу. На практичні заняття виносяться найважливіші й найскладніші питання дисципліни. При підготовці до практичних занять потрібно передусім прочитати конспект лекцій з відповідної теми, вивчити понятійний апарат і осягнути логіку навчального матеріалу. Далі доцільно звернутися до вивчення рекомендованої літератури відповідно до певної теми.

Самостійна робота (вивчення основної та додаткової літератури, виконання контрольної роботи).

*Велике значення у процесі вивчення й закріплення знань має самостійна робота студентів, завданням самостійної роботи є також отримання більш глибоких знань, як результату вивчення додаткових літературних джерел.

11. Методи контролю

При вивченні дисципліни «Політекономія» використовуються наступні форми і методи контролю:

- Оцінювання роботи студентів на практичних заняттях передбачає оцінку систематичності та активності роботи студентів при обговоренні питань тієї чи іншої теми, виявлення рівня засвоєння студентом лекційного матеріалу і вміння використовувати його для вирішення практичної ситуації, проводиться у вигляді письмової роботи, яка передбачає тестування і розв'язання задач за змістовими модулями.
- Активність при виконанні індивідуальних завдань (контрольної роботи) у ході виконання та під час захисту.
- Підсумковий контроль здійснюється за екзаменаційними білетами у письмовій формі.

Заочна форма навчання:

- * Виконання та захист контрольної роботи.
- * Виявлення рівня засвоєння студентом лекційного матеріалу і вміння використовувати його для вирішення практичної ситуації, приводиться у вигляді письмової роботи, яка передбачає тестування і розв'язання задач за змістовими модулями на практичних заняттях під час сесії.
- * Підсумковий контроль – екзамен.

**12. Розподіл балів, які отримують студенти
(денна форма навчання)**

**Підсумковий контроль 1
Диференційний залік**

Поточне тестування та самостійна робота											Підсумковий контроль (диф. залік)	Сума
Змістовий модуль 1 30%					Змістовий модуль 2 30%						40%	100%
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11		
6	6	6	6	6	5	5	5	5	5	5		

T1, T2 ... T11 – теми змістових модулів.

**Підсумковий контроль 2
Екзамен**

Поточне тестування та самостійна робота						Підсумковий контроль (екзамен)	Сума
Змістовий модуль 1 30%			Змістовий модуль 2 30%			40%	100%
T12	T13	T14	T15	T16	T17		
10	10	10	10	10	10		

T12, T13 ... T17 – теми змістових модулів.

**Розподіл балів, які отримують студенти
(заочна форма навчання)**

Поточне тестування та самостійна робота				Підсумковий контроль (екзамен)	Сума (балів/%)
Змістовий модуль 1.	Змістовий модуль 2.	Змістовий модуль 3.	Змістовий модуль 4.	40%	100%
10%	20%	10%	20%		

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
1	2	3	4
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D		
60-63	E	задовільно	не зараховано з можливістю повторного складання
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	

1	2	3	4
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

13. Методичне забезпечення

1. Конспект лекцій з дисципліни «Політична економія» (для студентів усіх форм навчання за напрямами підготовки: 6.030504 – «Економіка підприємства», 6.030509 – «Облік і аудит») / В. П. Решетило, Г. В. Стадник, І. А. Островський, С. І. Штефан; Харк. нац. акад. город. хоз-ва. – Х.: ХНАМГ, 2012. – 98 с.

2. Методичні вказівки до організації самостійної роботи, проведення практичних занять та виконання контрольної роботи з дисципліни «Політична економія» (для студентів 1 курсу денної та 2 курсу заочної форм навчання за напрямами підготовки: 6.030509 – «Облік і аудит», 6.030504 – «Економіка підприємства»,) / Ю. В. Федотова; Харк. нац. акад. город. хоз-ва.. – Х.: ХНАМГ, 2013. – с.

14. Рекомендована література

Базова

1. Економічна теорія: політекономія / За ред. В. Д. Базилевича – К.: Знання-Прес, 2007. – 719 с.

2. Зазимко А. З. Політична економія: Навч. Посібник. – К.: КНЕУ, 2006. – 358 с.

3. Основи економічної теорії: Підручник / За ред. А. А. Чухна. – К.: Вища школа, 2001. – 364 с.

4. Основи економічної теорії: політекономічний аспект: Підручник / Г. Н. Климко та ін. – К.: Знання-Прес, 2002. – 615 с.

5. Перехідна економіка: Підручник / За ред. В. М. Гейця. – К.: Вища школа, 2003. – 591 с.

6. Політична економія: Навч. посібник / За ред. К. Т. Кривенка. – К.: КНЕУ, 2005. – 508 с.

Допоміжна

1. Конституція (Основний Закон) України. – К., 2005. – 36 с.

2. Історія економічних вчень: Підручник / За ред. В. Д. Базилевича. – К.: Знання, 2004. – 1430 с.

3. Макроекономіка : Підручник / За ред. В.Д. Базилевича . – К.: Знання, 2004. -851 с.

4. Нуреев Р.М. Курс мікроекономіки: Учебник для вузов. – М.: НОРМА, 2002. – 432 с.

15. Інформаційні ресурси

1. Цифровий репозиторій ХНАМГ [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://eprints.kname.edu.ua>

2. Офіційний сайт НБУ: <http://www.bank.gov.ua>

3. Урядовий портал КМУ: <http://www.kmu.gov.ua>

4. Офіційний сайт міністерства економічного розвитку і торгівлі України: <http://www.me.gov.ua>

5. Офіційний сайт міністерства фінансів України: <http://www.minfin.gov.ua>

6. Офіційний сайт Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку України: <http://www.ssmc.gov.ua>

7. Офіційний сайт Державної служби статистики України: <http://www.ukrstat.gov.ua>.

Навчальне видання

Робоча програма навчальної дисципліни

«Політична економія»

напряму підготовки 6.030509 «Облік і аудит»

Розробник: **ШТЕФАН** Світлана Іванівна

В авторській редакції

Комп'ютерне верстання: *Ю. Ю. Конюшенко*

План 2013, поз. 215 б

Підп. до друку 17.10.2013 р.

Друк на ризографі

Тираж 1 пр.

Формат 60x84/16

Ум. друк. арк. 0,4

Зам. № 9420

Видавець і виготовлювач:

Харківський національний університет
міського господарства імені О. М. Бекетова,
вул. Революції, 12, Харків, 61002

Електронна адреса: rectorat@kname.edu.ua

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи:

ДК №4064 від 12.05.2011 р.